

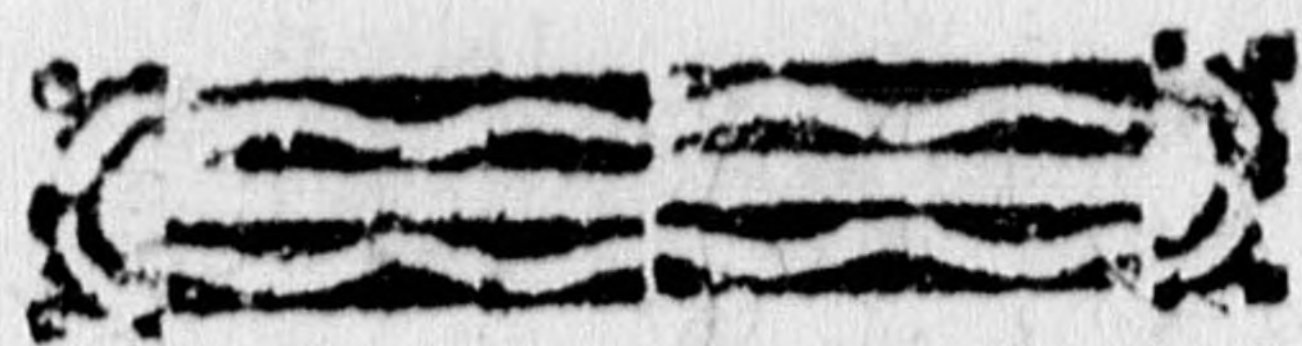
A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 13. Septemberben 1788.

A' Fő Hadi-tanáts jelentései itt követsznek:

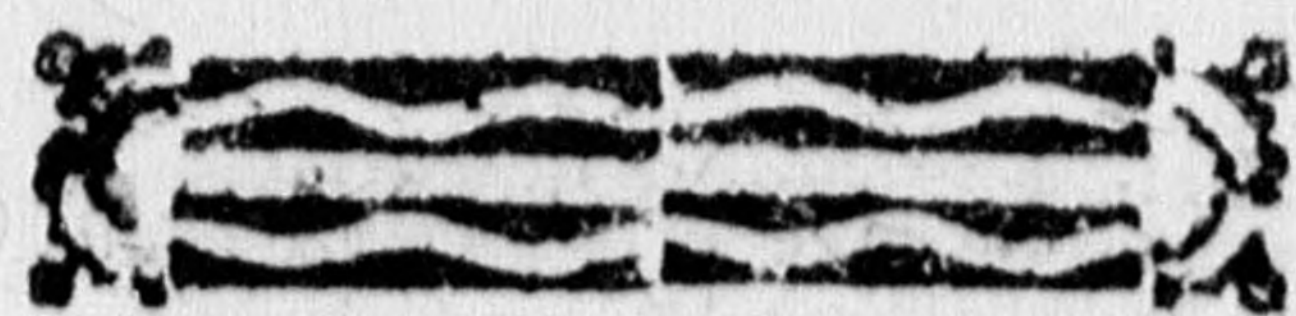
(* *)

A z Erdélyi Táborig-szállásról Tallinátsról Aug.
30-dikán költ: A' Szávoja Dragonyosok Oberst-
lájdinántja Jantal jelentvén, hogy az ellenség a'
Fontina Kvátsi nevü völgyben tsaportozik, és a' bé-
vágott utaknak tisztítására sok paraszt dolgozókat
hozott magával; tehát *Fogarásba* és *Bortseftibe* ele-
gedendő Sergek és ágyuk rendeltetének: melyet ész-
re vévén a' Törökök nem bátorzkodtak bé-utelt pró-
bálni. — A' Tortsvári kapúnál Rukung bé-jövének
D d d d egy

egy tsoport Török, Augustusnak 26-dikán a' *Sirna és Vallye - Mullyérinél* álló Oláh Határnokainkra rá-ütöttek; leg-elsöben-is Hadnagy *Hertzing* meg-sebesítettvén, az említett Határnokok a' hegyről *Vallye - Mullyéribé* hátra vonultak: az ellenség gyalog kergette őket, és végre őket el-szélesztvén, 4 ágyúinkat el-vette vala; söt bejebb-is szándékozik vala jöni, midön a' *Gyulai és Orosz* Regementbéliek a' *Szávoja és Toskána* Húszárokkal segítségére érkezének. — Itt a' gyalogok kvarréba vervén magokat, 4 óra alatt állottak ellent az ellenség tüzelésének, mig végre Kapitány *Baranyay* a' *Toskána* Húszárokkal ugy bé-vágott az ellenség tsoportjába, hogy a' Törökök közüll igen sokan el-húllván, hátrálni kénytelenítették, és 27-dikre virradó éjtszakán Rukurig magokat vissza-húzták. Midön az Oberster *Mayersheim* ezen tsatáról a' jelentést megtette, még akkor a' részünkröl esett kárt nem lehetett egészen meg-határozni; hanem ennyit jelent, hogy Gróf *Gyulai* Kapitány, Fel-Hadnagy *Bekers*, és All-Hadnagy *Hertzing* sebeket kaptanak: Hadnagy *Hetzel* pediglen a' *Gyulai* Regementből, és Hadn. *Dvorschák* az *Oláh* Regementből el-fogattattak. — A' *Volkáni* kapunál Borbátviz mellett táborozó Generál *Stáder*, Aug. 28-dikán jelenti, hogy egy tsoport ellenség a' *Bába-hegyről* le-ereszkedvén *Merichonnál* Táborba szállott; de nem sokára ezen tsoport a' *Bánitzi* völgyön ismét vissza tért, azon kívül, hogy valamit próbált volna, és azolta többé nem láttatott.

Zemlinből B. *Gemingen* Aug. 30-dikán jelenti, hogy miölta ő Felsége, Generál *Lásival* *Zemlin-*

el-ment, azolta itten semmi nevezetes dolog nem történt: 28-dikban ugyan némely tsoport Törökök mutatták magokat a' mi *Zzabresi* Sántzunknál és a' *Hukai* Tsárdánál; de minekutánna egynéhány ágyú lövéseink által 16 Törökök és 15 lovak el-esének, mintegy 50-nen sebet kapának; a' többi visszafutott. A' Török föld-lakófsainak mi hozzánk való által-költözése most sem szünt-meg, tsak nem minden naponként jönnek által egész Familiák minden vagyonjaikkal edgyütt. — — A' *Dubitzánál* lévő *Táborból* Aug. 28-dikán költ. Még minek-elötte a' Török *Dubitza* meg-vétetett vala, a' *Likáner* Regementbéli Májor *Kovátsevits* olly rendelést kapott vala, hogy az ellenséget nyughatatlanítsa; melyre nézve a' Generál *Vallis* keze alatt lévőkből 350 határnokokat, 50 kemény lövő Stutzosokat, és 200 Szabad-seregbélieket kezéhez vévén; a' *Szerbi* Táborból Aug. 18-dikán, *Glamots* nevü Vár-felé indult, a' hová 20-dikban meg-is érkezett. Itten még 3 órányi mezfzeségre lévén *Glamots* Várától, az említett Májor *Kovátsevits* azt tapasztalá, hogy *Glamotsot* addig nem hasznos vólna ostromolni; mig az azon innen lévő *Filippovise* *Odsák* nevü kis Várat, mely egy Templomot, és mintegy 40 házakat foglal magában, és a' melyben a' Törököknek sok gabonájok vagyon öszve-takaritva, előre el-nem foglalná: erre nézve Aug. 21-dikén ezen Várhoz közeledvén, Követje által a' Májor, mind a' Várban, mind pediglen a' Váron kívül lakókat és lévőket a' magok fel-adására intette; de azok mingyárt a' házak ablakaiból és a' Várból lövéssel feleltek. A' Májor

jor Gránátok és egyéb tüzi szerszámok által az épületeket meg-gyújtotta; midőn már csak nem minden házak lángba vólnának borulva, ismét kérette a' Májor a' benn lévöket a' fel-adásra: de azok ámbár jól tudják azt, hogy az ő rabjaik mi nálunk igen emberségesen tartatnak; még-is olyan meg-átalkodott vakmerőséggel vóltak, hogy inkább meg-engedték magokat az épületekkel edgyütt a' lángtól emésztenni, mint fel-adni. Részünkről itten csak 2-tő efett-el és 3 febesült-meg; az ellenség közül mind a' Várból ki-szaladozásban mind ott benn hányan estenek légyen-el, nintsen meg-határozva: nyereségül innen a' miéink sok marhákat, fegyvereket és két Zászlókat hoztanak. A' Májor *Kovácsévitsset* ezen jó maga viseletéért ő Felsője Oberst-lájdinántságra elébb léptette. — Generál Báró *Laudon* a' Dubitza meg-vételekor tett jó magok viseletekért meg-ditséri ezen következő Tiszteket: *de Vins*, és *Schlaun* Generálokat, *de Arnal* Oberst-lájdinánt, *de Vaux* és *Cerini* Kapitányokat és Fel-Hadnagy *Fourquint*; nem külömben az Inzsinérek közül *Dedovits* és *Brádi* Kapitányokat, *Likáner* Kapitány *Staniccot*, *Tiller* Fő-Hadn. *Figuelmont* és az ágyufok Májorát *Aukenbrandot*.

A' *Khotzimi* edgyesült Táborból Aug. 26-dikán költ. A' közelebbről tett jelentés után itten semmi nevezetes nem történt; azonban a' mi ostromló Sánzaink edgyenként szüntelen közelittnek a' Várhoz.

A' *Bánátusi* Tábor-szállásáról *Arménésről* September 3-dikán költ: Generál Gróf *Vartenslebennek* a' közelebbről jelentett *Fenesre* lett hátra húzódása

igen terhes vala ; mivel a' szüntelen való elsözés miatt meg - sikult úton , sötét éjtszakán , a' hegyre kelletvén hágni , csak nem minden lépés el - sikámlott : ehez járult az-is , hogy a' Méhádiánál lévő 2-dik hid , az ágyuknak által költöztetése által megromolván ; addig várakozni kellett , míg az ismét járhatóvá tsináltatott. Ezen hátra húzódó Tábornak fedezésére rendeltetett vala Generál *Vétsey* a' *Vürtemberg* lovas Regementel , a' *Gréfen* Húzárok-ból 3 osztályal , és egy Batall. *Stein* gyalogsággal , hogy a' nyomban kergető ellenséget tartoztassa ; az ellenség azért egész erejét Generál *Vétseyre* fordította , és reggeli 8 órától fogva , dél-utáni 3 órákorig , az az 7 óra alatt , 9-ezer lovas és 2 ezer gyalog Törökök sok ágyukkal 6-szor ujjították-meg G. B. *Vétseivel* a' tsatát , kiket a' miéink mind annyiszor vitézül vissza-verték , és azok közül sokat el ejtettek : de a' Törökök mindenkor nyugott ujjabb Sergekkel szaporittatván , mind addig a' viadaltól meg-szünni nem akartak ; míg maga-is Generál Gróf *Vartensleben* Generál Gróf *Pallavitsinivel* , 2 *Tertzi* Batalionnal és némely ágyukkal a' Kornia kapunál oda érkeztén , magát Generál Báró *Vétseivel* öszve foglalá , kvarrét formála , és olly formán kezdé az ellenségre tüzeltetni , hogy azok vissza térni és a' viadalt félben hagyni kéntelenítettének , a' miéink pediglen *Fénisch*-felé minden akadály nélkül el-takaródának. Ezen hatszor meg-ujjított tsatában , és terhes költözködésben a' mi részünkről ezen következendő kár esett. A' *Vürtemberg* lovasai között Fő-Hadn. *Piesing* , két Strálfamesterek és azon alól

28-legények estenek-el halva, 29 lovakkal edgyütt; továbbá All-Hadnagy *Harnach*, 1 Káplár, 16 köz-legények, és 18 lovak meg-sebesítették. A' *Gréfen* Húszárok között Kapitány *Bakony*, 11 köz-legények, és 18 lovak el-estenek; Fő-Hadnagy *Rigony* pediglen egy Zászló-tartóval, 21-köz-legényekkel és 42 lovakkal meg-sebesített; ezeken-kivül a' *Stein* Batallionból 1 el-esett és 7 el-fogatott; *Durlachéból* egy meg-sebesített és 47 el-fogatott; *Lattermanból* 14, *Tertziéből* 26, és a' *Reiszkieből* 8 el-fogattak: némely üres Táborig szekereink is az ellenség' kezére jutottak. Az ellenség között leg-alább hozzá vétvén 6 százan el-estenek; mingyárt az első tsata után közüllök 67-ten találtattak a' tsata helyén halva, az azután következett 5 tsaták pediglen sokkal véresebbek voltak az elsónél, de ezekben a' környülállás nem engedte, hogy az ellenség halottjai megszámláltsanak; hanem az bizonyoson tudatik, hogy a' Spáhifoknak elől-járójok, és még 3 Fő-Basák itten el-estenek, egy pediglen az ő Tisztjeik között el-fogatott. A' sok gazdájok nélkül nyargaló Török lovak között 50-ent a' miénk fel-fogdoftanak, ezen felyül sok hadi-készületeket, fegyvereket, a' Basáknak ezüstös fegyvereit és egyéb drága portékákat a' miénk el-hoztanak. Gróf *Vartensleben* és Báró *Vetsey* Generálok, közönségesen meg-ditsérték az itten tsatázott Sergeinket; fő-képpen a' *Vürtemberg* és *Gréfen* Húszárokat, azoknak Obestereik *Hann* és *Otto*, Oberflájdinántjaik *Kiezán* és *Pontet*, különös ditséretet kaptanak: nem külömben a' *Vürtembergéből* Májor *Festenberg*, és Kapit. *Vodiaszki*;

a' *Gréfenből* Kapitány *Dániel*; a' *Stein* Batallt. vezető Májor *Sebottendorf*: mind ezek az elejekbe szabott rendelkezéseket tökéletesen véghez vitték, és megedyezett erővel tántorodás nélkül való bátorságot mutattak, és csak ilyen vitézség lehetett elégséges azon sokkal számofabb ellenségnek visszsa-verésére. — Generál Gróf *Vartensleben* Sept. 1-ső napján *Fé-nisből*-is el-költözött, és szállott *Armenésen* hátul a' *Temes*-felé. Az ellenség Tábora pediglen a' *Méhá-dia* régi Templomnál el-kezdődvén; a' *Belareka* és *Tserna* folyó-vizek öszve szakadásáig nyulik. — Ő Felsége a' Bánátusba vitt Sergekkel Sept. 3-dikán *Illovánál* vólt. — — A' Veteráni barlangból Májor *Stein* Aug. 28-dikán jelenti, hogy az ottan lévő két Kompániánknak nyomorusága bajoskodása mindenfelől szüntelen szaporodik, minthogy már az ellenség minden-féle nehéz szagu füstölő dolgokat hánybé reájok, hogy azoknak füstje által meg-fuladjanak, és az ott lévő sebesekek és betegeknek gyógyításában mód nintsen. Ugyan Májor *Stein* Aug. 31-dikén jelenti: hogy minekutánna sötét éjtszakán a' barlang mellett a' Dunának szoroságán 6 ellenséges sajkák által-hatottak vólna; és minekutánna a' miéinknek tüzi töltése ismét el-fogyott vólna: tehát az említett Májor kéntelenítettett a' barlangot a' Töröknek által-engedni: az ellenséggel azért edgyezésre ment, hogy a' miéinknek fegyver nélkül onnan szabados ki-költözés engedtesék, 86 ottan lévő betegjeink pediglen hajókon el-vitethesenek; mely e' szerént véghez-is ment. (**)

Elegyes Hadi Tudósítások.

Már egynéhány Posta-napok el-múltanak mióta amaz egész Europa előtt esmeretes tsalárd fzi-vü fene vadról a' *Skutari* Balsáról való tudósításról halgatunk, és imé most egyszeriben 2, tsak nem egymással ellenkező tudósítást vészünk; edgyet *Fiuméból*, mely *Rágusából* érkezett *Fiuméba*, és azt az örvendetes hirt foglalja magában, hogy Májor *Vuk-kásovits* és a' *Skutari* Balsa között egy tüzes tsatára kerülván a' dolog, a' nevezett Balsa nem tsak rövid porázra vétetett volna, hanem azon ütközötben a' mellyén keményen meg-is sebesített és maga mellől egy Unokája el - esett légyen. Ez a' mi részünkről örvendetes tudósítás volna még eddig — de — halgassuk-meg a' *Velentzei Dalmátziából Budnából* mit ír a' mi Erd. Olvasóinknak egy jó-akarójak Aug. 1-ső napján: — „ Jó-akarom! „ Kétség kívül már azokról a' történetekről, mellyek a' *Skutari* Balsa és Májor *Vuk-kásovits* között mentenek véghez már másoktól-is tudósítottattal; de ne vedd roszíz neven, ha én azon történeteket környülállásaival ugy le-írom néked, valamint vóltanak és vagynak, és a' magam tudósításaim mellett egyszersmind kezelséget-is vállalok. „ Juliusnak közepén, midön Májor *Vuk-kásovits* a' maga Sergével *Monténegronak Cettini* nevü Helségéből meg-indulván Albániának *Spux* nevü Várofsára ütött, 3 napok alatt útozott vala a' hegyeken és erdőkön keresztül, a' maga ellenségének tudtán kívül, és midön ezen Városhoz közel volna, készületeket tsinála ezen Városnak ostrom-

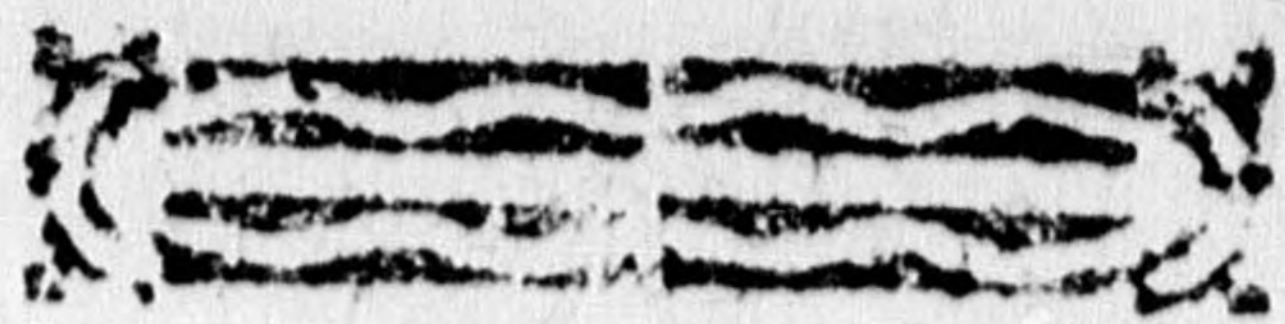

tromlásához, melyhez el-indulása után 4 napokkal virrattig olly szerentsésen hozzá-is foga, hogy azon Vároft fokkal erőtlenebbé tevé, hogy sem néki többé ártására lehetett volna. Szerentsés vala *Vukká-vits* Urnak ennyiben ezen gyözedelme, és noha igen kevés Népe vala, még-is a' réá rohont ellenségnek-is fokoságát kétszer halhatatlan vitézséggel veré vissz-za, és a' Vároft-is más közzel lévő Helységekkel hammuvá tevé. Ha *Vukkásovitsnak* tsak 2 ezer Horvátjai lettenek volna, most egész Albánia és a' fel-fuvalkodott *Skutari* Balsa ötet Urának esmérné; de olly kevés Tsászári Nép lévén vele; midön az harmadik probát tenné, az ő és a' Tsászár hiveségire meg-esküött Monténigróbéliektől a' tsata helyén el-hagyotván, tsudálkozásal szemléli vala magát azon kevés hiv Horvátjaival a' veszedelem Sárjában maradtnak lenni; a' honnan, mintegy életett és halált ugyan azon egy szemmel és el-tökélett Vitézi indulattal néző *Hektor*, mit tuda egyebet tselekedni? — azt a' helyet, a' hol már magát tsak nem erőssé tette vala, és 15 napok alatt a' gyözedelemnek hervathatatlan kofzorújáról álmadozik vala, kéntelenitteté el-hagyni, és a' maga előbbeni helyébe *Czettinibe*, hol már magát az óltalam véget bé-sántzolta vala, az ő tizszerte számofóbb ellensége elöl, ki ötet nyomból nyomba követi vala, szaladni, és a' maga 's népe élete meg-maradásáról gondolkozni. Midön ezen nagy emlékezetü Vitéz *Vukkásovits* azon az után, mellyen az ő ellenségének észre-vételén kívül Albániára ütött vala, vissz-za-szaladni igyekeznek, tsak el-bámula, hogy azon

Erdők már egészfzen, az ő tölle hitetlenül el-szala-
dott Monténigróbéliek által irigységből mind meg-
gyújtattak vala, és hogy már ő az ő ellensége e-
lőtt itt-is bátorságos útot magának nem vehetne.
Egy szóval, *Vukkásovits* a' maga kevés Sergével
edgyütt a' két-fejü Sashoz való buzgó hivségnek lé-
szen vala bizonyos áldazotja, ha az Isteni gondvi-
selés egy olly út-mutatóra nem vezérli vala, kinek
segittsége által más titkos útokon *Czettinoba* vizsza-
érkezék. — Az előbb említett tsatáiban ezen Vitéz
Vukkásovits a' Tsászári Népből edgyett sem vesz-
tett vala-el, és tsak ketten sebesítettének-meg. El-
vesztenek vala itten az ő 'Sóldra fogodott *Réklutái*
közzül heten, 13 Monténigróbéli és 57 hozzá által-
szökött Albániai férfiak; kik kevésel az előtt ál-
lottanak vala hozzá a' Tsászári 'Sóldra. Elienben
a' Törököknek számok; kik a' vele való tsatákban
vagy el-estének, vagy meg-sebesítettének, többre
mégyen vala 1500-nál; kik között *Usein* Aga-is el-
esett; kit ama hires *Likáner* Seregbéli Horváth Strá-
samester *Rovátzevich* Márton egy ágyu-gollyóbissal a'
maga kastélyának ablakából lött vala-le, és *Ozman*
Aga meg-sebesítettett. Ezeknek mind a' ketten ezen
egy vereték nevek vala: *Mekhi Kukikh*, minthogy
atyafiafok-is valának, és az egész *Skutari* Balsa
Táborának leg-hivebb és Vitézebb Vezérei. „ Ed-
dig vagyon ezen tudósítás; de már látsunk edgy 8-
dik Augusztusban Cattoróból jött szomorú tudósítást,
mely szóról szóra ez:

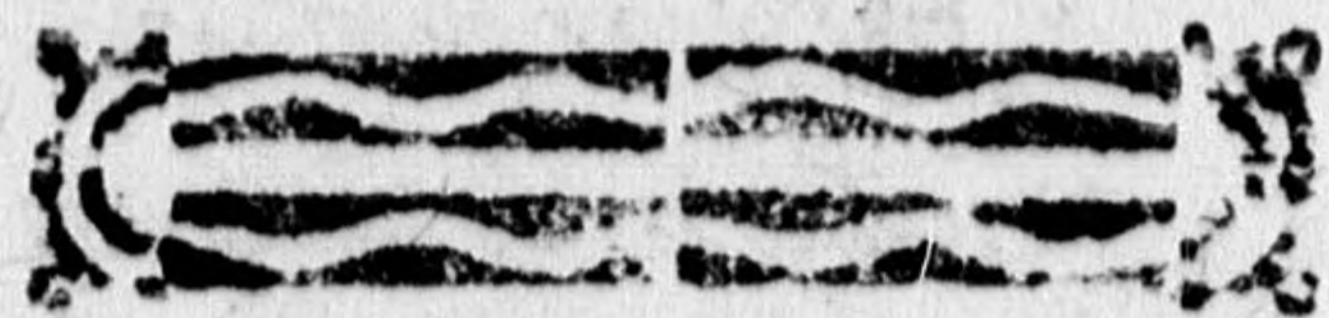
„ A' *Crojai* Balsa; ki a' Tsászárnak allattom-
ban való frigyese vala Monténegróban — már nints

az élők között. A' *Skutari* Balsa egész erejével rá-
ütvén, annak fejét nagy győzedelmi Pompával bé-
vitte Skutariba, és már most ezen *Tyrannus* Májor
Vukásovits ellen készül. Ha *Vukásovits* a' Monté-
nibóbéliektől bátorságos volna, ugy nem lehetne
néki a' *Skutari* Balsától tartani, minthogy a' *Cet-*
tinbéliek igen az ő részben állanak; de a' mint a'
szemmel látható környülállások mutatják veszedel-
mes az ő állapotja. — Itt vagyon egy *Likából* 24-
dik Aug. költ tudósítás, mely így szól:

„Ha igaz a' tudósítás, mellyet mi ebben az
órában vevénk *Rágusából* — jaj a' mi méltán nagy
nevet érdemlett *Vukásovitsunknak*, és minden vele
lévő Tsászári Népnek *Monténegróban*, sőt a' Mon-
ténegróbélieknek-is nagyobb részének. Ama *Skutari*
fene vad bé-rontott *Monténegróba*, és mindent va-
lamit tsak elöl hátúl talált le-vágott, öszve-égetett
és el-pulztitott. Augustusnak 15-dik és 16-dik nap-
jain 4 Ts. és Királyi hajók indúltanak vala-ki *Triest-*
ből, hogy a' mi *Monténegróban* lévő Népünket vizs-
sza hozzák; de ha így van a' dolog, már ezek ké-
sőre érkeztenek vala-meg. — Adja a' Felséges Is-
ten, hogy ezen tudósítás tsupa hazugság legyen!!

Temesvár. Innen, a' m. h. 29-dikén érkezett
Levelek-szerént, mióltától fogva az ellenség a' Ba-
nátban vagyon, tsak 1372 embereink estenek-el!!
A' mi kárunk eleinte sokkal nagyobb számúnak tar-
tatik vala; de annak utánna az el-széledtek közzül-
lalsan lalsan fokban meg-találtattanak. — Azok a'
kegyetlenségek, mellyeket a' Pogányság itt a' la-
kófokon véghez vitt, le-irhatatlanak; és azokkal a'

mi Erd. Olvasóinknak-is tsak rémülett okoznánk. — Az ellenség már most a' Bánátban 16 Helységeket foglalt-el, és ezeknek számok noha már 100-ezeren fellyül van, még-is minden órán szaparadik. — — Azt irják a' Horváth-orzági Táborból, mely már most Bosniában Isten tudja hól fekszik, hogy midön itt a' Török Tábor széllyel veretett, és azoknak minden Tábori eleségek a' mi Népünk' prédájára jutott, annyi Kávé, riskáfa, és nád-méz találta-tott ezeknél, hogy a' kávénak fontját 1 krajtzáron a' nád-méznek 2 krajtzáron a' 'Sidó-is meg-veheti vala. — A' Bánátban minden lakólok fegyvert kap-tanak, hogy ök-is a' hol szükség löhelsenek; az Afzszonyok pedig bejjebb költöztetennek.

Elejekről rájjok maradott ös eb-szokások a' *Ma-humed* fiainak az, hogy ha a' Keresztényekkel való háború' alkalmatofságával, vagy a' szárazon, vagy a' Tengeren tsatázó Népjek meg-győzettetik az ellenségtől, abból, mihelyt az a' Konstantziná-polyi népnek fülibe megy, leg-ottan belső zenebo-na szokott szármozni, és ekkor a' Divány, Tsászár, minden veszedelemben forog. Innen esik, hogy a' Törökök soha annyit nem veszthetnek, hogy azt a' Nép közönségesen meg-tudhassa, a' mint már ez tudva vagyon. Midön nem régiben a' *Kaputány* Balsa a' Fekete-tengeren a' Muszkáktól 3 izben ugy meg-verettetik, hogy az-óltától fogva a' fülét sem mozdithatja, el-titkolták vala mind eddig Konstan-tzinápolyban; de nem régiben a' Frantzia Követ tselédjei által a' dolog világosságra jövén, a' mint a' Konstantzinápolyból Frantzia-országba, és onnan hoz-

hosszánk jött Levelek erősítik, olly belső-zenebona támodott a' Konstantinápolyi köz-nép között, hogy már-is ennek le-tsendesítése 15-ezer barátvált fejek-be került; kik egymást irgalmatlanúl öszve-mar-tzonglattaknak lenni mondotnak. Azt írja egy író, hogy az ott lévő Frantzia Követség Házára ütöt-tenek; azt mind a' 4 szegyelem meg-gyújtották, és efféle rendeleilenségeket okoztanak.

A' *Kaputány Basa*' Vezéri hajóján vólt tzi-me-re, a' Svéd V. Admirál Gróf *Vakmájszter* el-foga-tott Vezéri hajójának tzi-merével edgyütt; és más sok *Muzka* kézre birt Török hadi dolgok a' Tsá-szári Palotából *Péttersburgban* a' Varban lévő Tem-plomba vitettek. Mind a' két fogságban lévő Gróf *Vakmájszter* egész betsülettel tartatnak *Péttersburgban*. — — A' *Muzka Birodalom* alatt lévő minden Kormányozó-szék 1 Batalion gyalog és egy Kom-pánia lovas katonát ajánlott önként a' Tsászárné-nak; mely 42 Bataliom gyalog, és meg annyi Kom-pánia lovasra menvén, tsak egy 40-ezereből álló tá-borotskát tészzen. Ezen-kivül magános Urak-is ál-litják az ajandékban adandó fegyveres Népet azon kívül, hogy a' Tsászárnénak Verbunkji és katona szedési meg-szünés nélkül folynak. — A' Tsászárné 4 Generál *Lieutenantal*; 11 Generál *Májorral*; 26 Obesterrel szaporította a' maga Táborát; melyből meg-tettzik az egész Orosz Tábor mennyivel szapa-rodott legyen. — A' Konstantinápolyi Divány meg engedte, hogy minden ellenségtől fogott Keresztény foglyak el-adathassanak. Minthogy pedig ezek kö-zött nagy rangú emberek-is találhatnak, azt tartják

együtt lenvő Keresztény Követről, hogy 60000 Piástert ígért ezek között némellyekért.

Külömbb külömbb-féle Tudósítások.

Az Ó-Budai Plébánusnak és Oskolák gondviselőjének T. T. *Stipsitts Ferentz* Urnak a' F. Császár, a' maga különös szorgalmatosságáért és hasznos fáradozásáért egy emlékeztető arany-pénzt méltogatott ajándékozni, következő meg-dícsérő Levél mellett: „ Nagy örömmel és tellyes megelégedéssel értette ő Felsége azon fáradhatatlan hasznos szorgalmatosságát a' Tisztelendő Urnak, melyet az Oskoláknak hasznos előmenetekre fordított; melynek meg-bizonittására, jutalmául egy arany pénzt ajándékoz, mely Fő - Ispány *Almásfi* Ur ő Exellentziája által adattatik által — és a' melly kegyelmessége ő Felségének a' Helytartó Tanács által azon T. Urnak jelentetik. A' Budai F. K. Helytartó Tanácsból 's t.

A' Könyv-nyomtatók és azzal való Kereskedések által okoztatott sok rendbéli panaszkodások és ellenkezések alkamatosságával ő Felsége a' maga értelmet és akaratját így adta-ki, hogy ezek az egész Ts. és Királyi Tartományokban Szabad-mesterségeknek és szabad áruló boltoknak tartottassanak, és csak egyedül a' Politzájnak és Censura béli Törvényeknek lesznek alája vettelve. — Szabad hát kinek kinek Typografiát állítani.

Vala-mennyi Levelek *Stokhalomból* és *Finlandiából* a' közzelebb való alkamatossággal érkeztenek, mind meg-edgyeznek azon, hogy a' Svéd Udvar a' maga Mulzkával minden ok-nélkül kezdett háboruját

ruját meg-bánván, a' leg-jobb móddal eshető békeséget maga munkálódja; Ha ez igaz lesz, ugy a' Tengeren meg-van a' Török Kátsa löve; sőt ha eddig-is ezek nem kötötték volna itten a' gátot, már ma közelebb volna mind az Orosz, mind a' mi Udvarunk a' maga tzeljához. Adja *Isten*, hogy ezen tzeljak a' *Svédeknek* igaz legyen!!

Nem igaz azon Frantzia-orzági belső békeségről való tudósításunk, mellyet a' napokban edgyik Levelünkben irtunk vala mások után. Ugyan azok, kik ezen hirt irták vala, a' magok szavokat nem tsak vissza-vonták, hanem közelebb költ Leveleikben arról tudósittanak, hogy ezen Zenebona már némely tartományokban fegyverre és vérontásra-is került, és Párisra-is, hol, a' midön a' Népnek kenyere és Játék-nézö-hellyei vagynak, senki sem sokot szokott gondolni a' Világgal, ezen Zenebona el-hatalmazott.

Egy a' Török Nagy Vezér Táboránál lévő Frantzia Tiszt ezt irta Frantzia-országba; mely a' közönséges Levelek által érkezett kezünkhez: „Mihelyt a' Nagy Vezér a' *Kaputány* Balsának a' Fekete-Tengeren esett szerentsétlen sorsáról tudósított, leg-ottan 6000 Jantsárokat indita-meg Konstantzinápoly-felé: kétség-kivül a' belső békeségnek fenn-tartására. Azon előre fel-tett tzel, mellyet a' Nagy Vezér a' *Kaputány* Balsával szabott vala-ki a' mostani hadakozásra, már meg-változott. A' *Kaputány* Balsá a' Tengeren *Krim*-felé szándékozott, és a' Nagy Vezér 80-ezer Néppel Moldovába és *Bessarabia*-felé, hogy ott az Oroszokat meg-vervén,
onnan

●onnan *Krimnek* induljon és magát a' *Kaputány* Baszával edgyesítvén, Krimből az Oroszokat örökösön ki-verjék és hatalmok alá vegyék — de ez a' tzelbéli reménység már el-tűnván; és a' *Kaputány* Basfa a' *Fekete-Tengeren* soholt sem találtatván; mint hogy az Oroszoknak a' Svédekkel gondoltatik bajoknak lenni, — imhol a' 100-ezer *Török* a' *Bánátban*!! — *Laudonról* közönségesen beszélik; hogy *Belgrádot* meg-kerülte és ostrommal körül vette volna, még pedig 100 fontos gollyóbisú hordó-módjára készült ágyukkal — meg-tudjuk rövid nap; igaz-é, vagy költemény?

Apróságok. A' *Szebeni* Levelek azt akarják velünk el-hitetni; hogy innen a' *Kormányozó-szék* nagyobb bátorságnak okáért *Károly-fejér* várra fogna által-költözni. — Az utóbb jött *Levelek*-szerént a' *Nagy Vezér*; *Táborának* némely meg-maradott részével; a' *Vaskapu*-felől a' *Dunán* által-költözvén; *Krájovánál* *Oláh-országban* fekszik. — De vajon *Románzov* miért nem mozdúl?

Miről nevezetes a' tegnapi nap a' Historiában.

Éppen tegnap vala 91-dik esztendeje; hogy *Printz Eugénus* 1697-dikben *Zentánál* a' *Törökököt* olly szörnyü-képpen meg-verte vale; mely ütközötben a' *Törökök* 116 *Balsájokat* 30-ezer embereiket halva hagyának a' tsata-piatzon; és a' *Szultán* 11 *Mustafa*-is ha jó szaladó nem lett volna; életével fizetni kénytelenítettik vale. A' *Németeknek* ezen nevezetes ütközötben esett károk tsak 6000 emberekre menne.